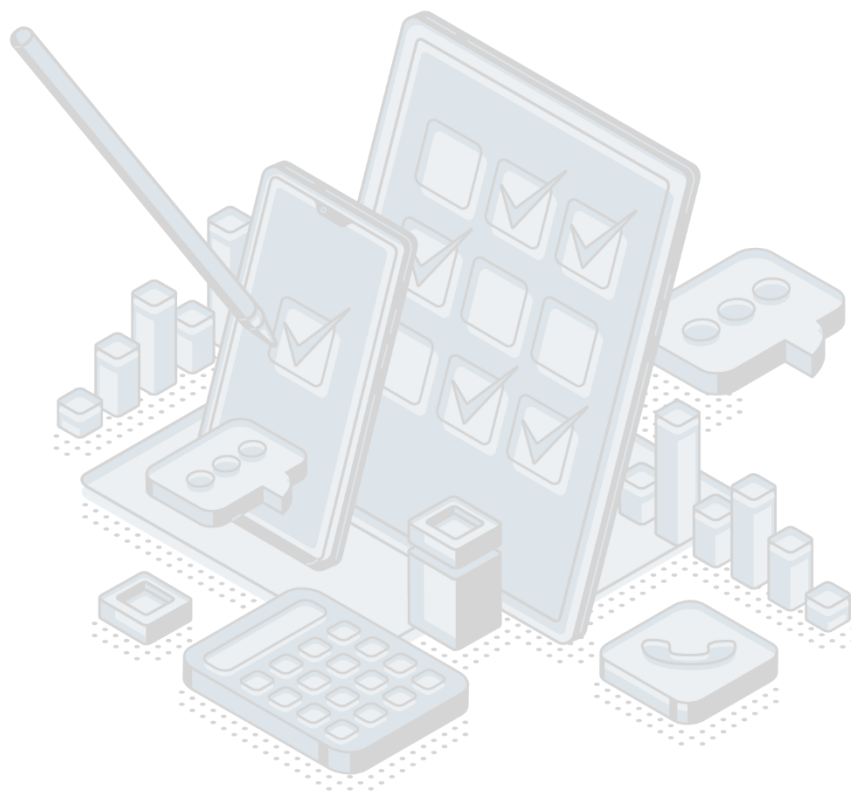

IZVJEŠTAJ O KVALITETU

Statistika organske proizvodnje 2024

Odgovorno lice: Dragan Peković

Naziv odsjeka: Odsjek statistike poljoprivrede i ribarstva

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	3
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	3
1.2 Pravni osnov.....	3
1.3 Statističke jedinice.....	3
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	4
1.4.1 Sektori.....	4
1.4.2 Statistička populacija.....	4
1.5 Referentna geografska oblast	4
1.6 Koncepti i definicije	4
1.7 Klasifikacije	4
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	5
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	5
1.10 Metodologija.....	5
1.11 Bazni period	5
1.12 Jedinica mjere	5
1.13 Izvor podataka	6
1.14 Metod prikupljanja podataka.....	6
2. Relevantnost - Korisnici podataka.....	6
2.1 Potrebe korisnika.....	6
2.2 Zadovoljstvo korisnika.....	6
3. Tačnost i pouzdanost	7
3.1 Tačnost - Opšta ocjena.....	7
3.2 Greška u obradi podataka	7
3.3 Revizija podataka.....	7
3.3.1 Politika revizije podataka	7
3.3.2 Praksa revizije podataka	7
3.3.3 Prosječna veličina revizije podataka	7
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka.....	7
4.1 Pravovremenost.....	7
4.2 Tačnost objave podataka.....	8
5. Dostupnost i jasnoća	8
5.1 Kalendar objave podataka	8
5.2 Pristup Kalendaru objave podataka	8
5.3 Saopštenja.....	8
5.4 Publikacije	8
5.5 Online baza podataka	8
5.6 Dostupnost mikro podacima	8
5.7 Popunjenost metadata	9
6. Uporedivost	9
6.1 Prostorna uporedivost.....	9
6.2 Vremenska uporedivost.....	9

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Organska poljoprivreda može se definisati kao metod proizvodnje koji stavlja najveći naglasak na zaštitu životne sredine i dio je održivog sistema poljoprivrede i održiva alternativa tradicionalnijim pristupima poljoprivredi.

Prikupljeni statistički podaci pokrivaju sljedeće podatke:

- Ovlašteni registrovani organski operateri (koji se odnose na njihovu glavnu ili sporednu djelatnost) (izraženo brojem operatera),
- Ovlašteni registrovani organski prerađivači koji proizvode organske proizvode (kao svoju glavnu ili sporednu djelatnost) (izraženo brojem prerađivača),
- Certifikovana površina organskog usjeva (u fazi konverzije i potpuno pretvorena) (izraženo u hektarima),
- Certifikovana organska proizvodnja usjeva sa sertifikovane površine (izraženo u 1 000 kg),
- Certifikovana organska stoka (izražena u grlima živih životinja),
- Proizvodnja certifikovanih organskih proizvoda životinjskog porijekla (izraženo u 1 000 kg mase trupa i u hiljadama jaja),
- Proizvodnja certifikovanih organskih mliječnih proizvoda (proizvedenih na farmama ili prerađenih na farmama ili u mljekarama) i meda i proizvoda pčelarstva (izraženo u 1 000 kg dobijenih proizvoda).

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (Sl.list Crne Gore br. 18/12, 47/19) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka.

Dostupno na linku: <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=4&pageid=4>.

Zakon pruža Upravi za statistiku pravno ovlašćenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Uprava za statistiku je potpisala više memoranduma o saradnji sa imaočima administrativnih podataka (sporazum o saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz juna 2013). Novi EU zakonodavni okvir (SAIO) je u toku uspostavljanja, tako da u organskoj statistici prethodna EU Reg 834/2007, koja daje pravni osnov za godišnje prikupljanje statistike organske proizvodnje stavlja se van snage. Postaje primjenjiva EU Reg 2018/848 Evropskog parlamenta i Vijeća o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda (ne sadrži pravni osnov za prikupljanje poljoprivredne statistike). Kao most između predhodnog i novog zakonodavstva do usvajanja SAIO regulative na snazi je ESS Sporazum o statistici organske proizvodnje, koji je ESSC odobrio 12. februara 2020. godine, stupio je na snagu 1. januara 2022. godine. Sporazum pokriva godišnje prikupljanje statističkih podataka o organskoj proizvodnji, prethodno uspostavljene u skladu sa Uredbom Vijeća (EZ) br. 834/2007. Sporazum će ostati operativan sve dok SAIO ne stupi na snagu. ESS sporazum reguliše prikupljanje statistike organske poljoprivrede na kome će i Uprava za statistiku raditi u 2025. za 2024. godinu i to:

- Operateri organske poljoprivrede,
- Organska stočarska proizvodnja,
- Organska biljna proizvodnja,
- Operateri i proizvođači organskog poslovanja (izvan poljoprivrede).

1.3 Statističke jedinice

Organski certifikovan operater. Prema Uredbi (EU) 2018/848, „operater” znači fizičko ili pravno lice odgovorno za osiguranje da se Uredba poštuje u svakoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije pod kontrolom te osobe. Administrativni izvor podataka je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

(Direktorat za poljoprivredu) koje prethodno iste dobija od strane sertifikacionog tijela **Monteorganica** shodno Zakonu o organskoj proizvodnji ("Sl. list CG", br. 56/2013).

Podaci su u skladu sa EU Regulativom 834/2007 i EU Regulativom 889/2008 kao i sa novim ESS Sporazumom o statistici organske proizvodnje, koji je ESSC odobrio 12. februara 2020. godine, stupio je na snagu 1. januara 2022. godine.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

A-Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo Podaci pokrivaju sve različite vrste operatera uključenih u organski sektor (proizvodnja, prerada, uvoz, ostalo).

1.4.2 Statistička populacija

Svi operateri uključeni u organski sektor. Istraživanjem su obuhvaćeni poljoprivredni proizvođači koje se nalaze u Registru subjekata organske proizvodnje u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

1.5 Referentna geografska oblast

Crna Gora.

1.6 Koncepti i definicije

Prema Uredbi (EU) 2018/848, „organska proizvodnja” znači korištenje, uključujući prelazni period konverzije iz člana 10., proizvodnih metoda koje su u skladu s Uredbom u svim fazama proizvodnje, pripreme i distribucije. „Organski proizvod” znači proizvod koji je rezultat organske proizvodnje, osim proizvoda proizvedenog tokom konverzije iz člana 10. Proizvodi lova ili ribolova divljih životinja ne smatraju se organskim proizvodima. Organska proizvodnja je proizvodnja poljoprivrednih i drugih proizvoda koja se zasniva na primjeni metoda organske proizvodnje u svim fazama proizvodnje, pripreme i distribucije, u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji. Organska poljoprivreda predstavlja sistem održive poljoprivrede, u velikoj mjeri zasnovan na lokalnim resursima koji održava ekološku ravnotežu i minimizira negativan uticaj poljoprivrede na životnu sredinu. Takođe, podrazumijeva proizvodnju usklađenu sa zakonom i standardima definisanim uslovima uz kontrolu cijelog proizvodnog ciklusa od strane ovlaštene organizacije za sertifikaciju - Monteorganica.

1.7 Klasifikacije

Detaljne informacije o klasifikaciji koja se koristi u prikupljanju podataka o organskoj proizvodnji mogu se pronaći u Priručniku za statistiku organske proizvodnje - izdanje 2023. Očekuje se da koncepti organske proizvodnje budu koherentni sa sledećim klasifikacijama (ili najnovijim klasifikacijama):

- Organska proizvodnja (Uredba (EU) 2018/848 i njeni delegirani propisi),
- Statistika usjeva (Uredba (EZ) br. 543/2009 i Delegirana uredba Komisije 2015/1557),
- Statistika stoke i mesa (Uredba (EZ) br. 1165/2008),
- Mlijeko i mliječni proizvodi (Odluka Komisije 97/80/EC za implementaciju Direktive Vijeća 96/16/EC),
- Statistika o jajima za konzumaciju ESSC sporazum (ESSC 2017/35/8 - 16.11.2017),
- Med (Direktiva Vijeća 2001/110/EC od 20. decembra 2001. koja se odnosi na med),
- Akvakultura (Uredba (EU) br. 508/2014 i Uredba (EZ) br. 762/2008),
- NACE klasifikacija.

Podaci se izvještavaju prema vrsti operatera:

Svi operateri:

- Poljoprivredni proizvođači
- Poljoprivredni proizvođači koji su ujedno i prerađivači
- Poljoprivredni proizvođači koji su ujedno i uvoznici
- Poljoprivredni proizvođači – ostali (n.e.c.)
- Proizvođači akvakulture
- Proizvođači vodenog bilja
- Prerađivači
- Prerađivači koji su ujedno i uvoznici
- Prerađivači – ostalo (n.e.c.)
- Uvoznici - Izvoznici
- Ostali operateri
- Ostali operateri – trgovci
- Ostali operateri – trgovci – sa trgovcima na veliko
- Ostali operateri – trgovci – trgovci na malo
- Ostali operateri n.e.c.

Oni operateri koji sprovode nekoliko aktivnosti ubrajaju se u svaku relevantnu kategoriju.

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Periodika prikupljanja podataka je godišnja.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Podaci se objavljuju jednom godišnje i dostupni su na sajtu Uprave za statistiku od 30. juna. Istraživanje o statistici organske proizvodnje uključeno je prvi put kao redovno za 2022. godinu u Godišnjem planu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 2/2022 od 12.01.2022. godine") kada su i prvi put objavljeni podaci za 2021. godinu. U martu 2023. godine Uprava za statistiku objavila je i konačne podatke za seriju podataka za period 2016-2020 koji su bili u predhodnom periodu dostavljeni Eurostatu kao preliminarni i zaštićeni.

1.10 Metodologija

Uputstvo o metodologiji se može naći na našem sajtu na sledećem linku: <https://www.monstat.org/uploads/files/poljoprivreda/organska%20proizvodnja/metodologija/Methodolo%C5%A1ko%20uputstvo-Statistika%20organske%20proizvodnje.pdf>.

U statistickom godišnjaku nalazi se kratka metodologija na osnovu koje se proizvode podaci. Izrada podataka temelji se na preporukama koje su u skladu sa EU Regulativom 834/2007 i EU Regulativom 889/2008 kao i sa novim ESS Sporazumom o statistici organske proizvodnje, koji je ESSC odobrio 12. februara 2020. godine, stupio je na snagu 1. januara 2022. godine.

1.11 Bazni period

Nije primenjivo.

1.12 Jedinica mjere

-Ovlašćeni registrovani organski operateri (koji se odnose na njihovu glavnu ili sporednu djelatnost) (izraženo brojem operatera),

- Ovlašteni registrovani organski prerađivači koji proizvode organske proizvode (kao svoju glavnu ili sporednu djelatnost) (izraženo brojem prerađivača),
- Certifikovana površina organskog usjeva (u toku konverzije i potpuno pretvorena) (izraženo u hektarima),
- Certifikovana organska proizvodnja usjeva sa sertifikovane površine (izraženo u 1 000 kg),
- Certifikovana organska stoka (izražena u grlima živih životinja),
- Proizvodnja certifikovanih organskih proizvoda životinjskog porijekla (izraženo u 1 000 kg mase trupa i u hiljadama jaja),
- Proizvodnja certifikovanih organskih mliječnih proizvoda (proizvedenih na farmama ili prerađenih na farmama ili u mljekarama) i meda i proizvoda pčelarstva (izraženo u 1 000 kg dobijenih proizvoda).

1.13 Izvor podataka

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPŠV). Podaci se baziraju na eksternim administrativnim izvorima podataka.

1.14 Metod prikupljanja podataka

Administrativni izvor podataka. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (Direktorat za poljoprivredu) koje prethodno iste dobija od strane certifikacionog tijela Monteorganica shodno Zakonu o organskoj proizvodnji ("Sl. list CG", br. 56/2013). Podaci se prikupljaju od strane certifikacionog tijela i prijavljuju se putem usklađenog predloška za prikupljanje podataka putem eDamisa, jednog Excel obrasca koji se sastoji od sedam radnih listova.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- Međunarodni monetarni fond;
- FAO.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Nevladine organizacije;
- Studenti;
- Istraživači;
- Mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom, Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom, kao i Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Uprava za statistiku je sprovela istraživanje o zadovoljstvu korisnika.

Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku, link:

http://monstat.org/userfiles/file/KVALITET/2020/2_%20Izvjestaj%20o%20zadovoljstvu%20korisnika.pdf .

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Administrativni izvor, potpun obuhvat. Podaci su podložni uobičajenim vrstama greške prilikom unosa, greškama prilikom obrade i neodgovora. Dodatno, u kreiranju ovih podataka korišćeni su podaci sertifikacionog tijela Monteorganika (ST) koji se kroz formu godišnjeg izvještaja dostavljaju nadležnom organu - MPŠV. U cilju što preciznijeg izvještavanja i kreiranja podatka o organskoj proizvodnji u Crnoj Gori dogovoreno je u Radnoj Grupi da se u narednom periodu, osim godišnjeg izvještaja sa pripadajućim tabelama ST Monteorganike koristi i excel tabela koja sadrži podatke kreirane od strane Direktorata za plaćanje na osnovu SIZEP-a, dopunjena sa podacima ST Monteorganike. Takođe za kreiranje podataka će se koristiti tabela koju će MPŠV slati kontrolnom tijelu koja je usklađena sa Eurostatovim tabelama. Tako tabela koja je u skladu sa Dopuna podatka od strane Monteorganike podrazumijeva podatke kojima ne raspolaže Direktorat za plaćanje, kao i podatke koji nisu u evidenciji ST, a upisani su od strane Direktorata. To su podaci o:

- površinama manjim od 1000 m²,
- površinama koje Direkcija nije premjerala,
- novoprijavljenim proizvođačima,
- o proizvodnji koju direktorat upisuje, a nije u procesu sertifikacije kod ST Monteorganika i drugo.

Stopa neodaziva za temu

Nije relevantno.

3.2 Greška u obradi podataka

Moguće greške pri unosu i proračunu se kontrolišu i ispravljaju kroz LK.

Stopa imputacije

Nije relevantno.

3.3 Revizija podataka

3.3.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu. <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1493&pageid=1493> .

3.3.2 Praksa revizije podataka

Nije relevantno.

3.3.3 Prosječna veličina revizije podataka

Nije primjenljivo

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Rok za objavljivanje podataka: do 30.juna 2025.godine za prethodnu godinu.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Nije primjenjivo za statistiku organske proizvodnje jer se podaci i nacionalni izvještaji o kvalitetu objavljuju samo jednom u konačnom rezultatu.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Vremenski period između dostupnosti podataka i objave je 60 dana.

4.2 Tačnost objave podataka

Nema vremenskog razmaka između stvarnog podnošenja podataka i ciljnog datuma. Svi podaci se objavljuju u skladu sa predviđenim datumom objave. Nije relevantno.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (Sl.list Crne Gore br. 18/12, 47/19) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Uprava za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup Kalendaru objave podataka

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12> .

5.3 Saopštenja

Podaci se objavljuju prema kalendaru realizacije i istovremeno su dostupni svim korisnicima na zvaničnom sajtu Uprave za statistiku. Podaci se ne objavljuju putem saopštenja za javnost, već samo putem Excel tabele na službenoj web stranici. Takođe, podaci su dostupni u Statističkom godišnjaku Uprave za statistiku Crne Gore.

5.4 Publikacije

Sve publikacije koje izdaje Uprava za statistiku dostupne su na sljedećem linku: <https://www.monstat.org/cg/publikacije.php?id=100> .

5.5 Online baza podataka

<https://www.monstat.org/eng/page.php?id=1797&pageid=1797> .

5.6 Dostupnost mikro podacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (Sl. list CG, br. 018/12 i 047/19), član 58. uređuju se pravila po kojima eksterni korisnici mogu ostvariti pristup pojedinačnim podacima za potrebe istraživanja. Mikro podaci se ne publikuju.

5.7 Popunjenost metadate

Nije relevantno.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Podaci su uporedivi u potpunosti. Ovo istraživanje je usaglašeno sa u skladu sa ESS Sporazumom o statistici organske proizvodnje.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci o organskoj proizvodnji su u potpunosti uporedivi tokom vremena i dostupni su od 2016. do 2024. godine na web stranici MONSTAT-a u odjeljku **Podaci**, link:

<https://www.monstat.org/eng/page.php?id=1797&pageid=1797>.

Indikator za uporedivost u vremenu

Nije relevantno.